

SZÁSZRÉGEN 'ES VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XIV. évfolyam 7. (161.) szám, 2012. július

Szászrégen legjobbjai 2012-es MÁNCZ JÁNOS-díjak

A Máncz János-díjasok

Fotó: ZEISS KFT.

Június 24-én osztották ki az idei Máncz János-díjakat. Az ünnepi pillanatra a megszokott módon a római katolikus templomban került sor a 11 órai mise végén. A Máncz János Alapítvány elnöke, Kinczel Lajos a díjazás előtt az alapítvány tőkéjének lassú fogyatkozásáról ejtett szót, melynek oka az egyre kisebb mértékű támogatottság, valamint az alapítványi tagok számának jelentős megfogyatkozása.

Ennek eredményeként idén anyagi díjazásban 10 diák részvett, mégpedig a végzős osztályok évfolyamelsői, akik 4 év eredményeként értek el legmagasabb médiát iskolán belül, illetve az országos tantárgyversenyek díjazottjai. Ennek megfelelően kaptak díjat az alábbi tanulók: BIRÓ ANNA VIII.-os az Alexandru Ceuşianu Gimnáziumból, HALMÁGYI CSILLA-CSEDÉN VIII.-os és PASCU JÚLIA XII.-es a Petru Maior Iskolaközpontból, SZABÓ RÓBERT VIII.-os az Augustin Maior Gimnáziumból, DULĂU ILDIKÓ-CRISTINA VIII.-os a Florea Bogdan Gimnáziumból, valamint SZABÓ IMOLA

XII.-es tanuló a Lucian Blaga Iskolaközpontból mint évfolyamelsők.

Országos tantárgyversenyek díjazottjaiként Máncz János-díjat kaptak: RÁZMÁN NOÉMI VII. osztályos, aki a román nyelv és irodalom tantárgyverseny országos III. díját nyerte el; PORTIK KRISZTA VI. osztályos, aki szintén román nyelv és irodalomból nyert országos V. helyezést, BEREKMÉRI EVELYN IX. osztályos, a német idegennyelv-tantárgyverseny országos dicséretese, valamint BEREKMÉRI DENISE XII. osztályos, a német idegennyelv-tantárgyverseny országos dicséretese.

A tanulmányi és a különböző versenyeken elért eredményekért elismerő oklevelet kaptak: Ördög Hunor IV.-es, Tavasz Anita V.-es, Erős Gergely V.-es, Rácz Milán V.-es, Banga Anita Krisztina VI.-os, Ördög Zoltán VI.-os, Cheţan Anna-Ingrid VII.-es, Farkas Réka VII.-es, Nagy Miriám VII.-es, Lovász Botond VII.-es, Biró Anna VIII.-os, Fülöp Bernadett

VIII.-os, Simon Botond VIII.-os, Brassai Brigitta X.-es, Domokos István X.-es, valamint Monoki Tímea XI.-es tanuló. Két csapat kapott a fentiek mellett dicséző oklevelet: az AP-RÓDOK – a VI. osztályosok anyanyelvi vetélkedő résztvevői a Florea Bogdan Gimnáziumból, illetve a ROSSZCSONTOK, a VI. osztályos színjátszók, akik dicsérettel és két alakítási díjjal tértek haza a sepsiszentgyörgyi országos színjátszó versenyről, Nagy Andrea és Portik Sándor nevére kiállítva.

A fent említett tanulók segítségével voltak a felkészülésben tanáraik az egyes tantárgyakból: Bőjte Lídia, Barabás Enikő, Ady Gyöngyvér, Gáll Gabriella, Dénes Magdolna, Iacob Victoria, Rajkov Levente, Ördög Zoltán, Simon Andrea, Szilághi Melinda, Fancsali Gábor, Gorbai Melinda, Drescan Krisztina, Friciu Cristina, Székely Szilárd, Dénes József.

A díjazás ünnepi perceit Biró Sándor VI.-os tanuló – aki a Kemény János Irodalmi Társaság szervezésében megtartott Arany János balladarendő verseny első helyezettje lett – balladarendővel zárta.

Egy megmérettetésekkel és kihívásokkal teli tanév után visszapillantottunk, összegeztünk és levontuk a következtetéseket. Vannak tudásra éhes, törekvő gyerekek, és hála Istennek vannak önzetlen pedagógusok is, akik együtt szép eredményeket tudnak elérni. Adja Isten, hogy ez a lendület jövőre se lankadjon, sőt egyre többen érezzék át diákjaink sorában, hogy **„egyedül a tudás az, ami tartósan fölel”**.

Tartalmas időtöltést és szép nyarat kívánok az alapítvány nevében minden diáknak és pedagógusnak!

KISS-MIKI MELINDA TITKÁR

Szászrégeni profilok

KOÓS FERENC pedagógus, közíró, történelmi emlékiratíró

Magyarrégenben született 1828. október 19-én, módos jobbágy családban, édesapja a református egyház gondnoka volt. Szüleit korán elveszítette. Az elemi iskolát szülővárosában végezte. Már kiskorától ismerte a román nyelvet, itt járt a legrégebbi román tannyelvű iskolába is. 1840-ben iratkozott be a marosvásárhelyi Református Kollégiumba. Szerény anyagi helyzete arra kényszerítette, hogy munkát vállaljon, így lett meditátor gazdag családoknál. Ebben az időben nehezen élt, meg kellett küzdenie az anyagi hiányosságokkal, de szembe kellett néznie a sokféle megaláztatással is, melyek gazdag, de rosszindulatú diákjai részéről érték. Az 1848-as forradalom idején belépett a Bem tábornok által vezetett magyar hadseregbe. Fogságba esett, munkatáborba vitték, de megszökött, és Szászrégen mellett, Tancs faluban talált menedékre. Így tanulmányait a marosvásárhelyi kollégiumban csak ekkor tudta befejezni. Ezek után Bukarestben telepedett le (1855), ahol mint a helyi kis református magyar közösség lelkesze és tanítója tevékenykedett. Tizenöt évet töltött Bukarestben, segítve az emigráns forradalmárokat és kapcsolatban állt a román kultúra

több kiváló személyiséggel, mint Ionel Brătianu, C. A. Rosetti, dr. Carol Davila. Bukarestben a művelődési élet mozgatórugója volt, szervezkedett, irányított és írt a bukaresti magyarok szellemi életéről. Az ő nevéhez fűződik az első magyar dalárdai egyesület létrehozása Kiss József segítségével, valamint a *Hunnia* nevet viselő magyar olvasóegylet, később Kaszinó és a Bukaresti Magyar Társulat (1858-tól a társaság szervezésében minden évben farsangi bált szerveztek), ennek égisze alatt jelent meg Bukarestben az első magyar újság is, mely a *Bukaresti Magyar Közlöny* címet viselte, s amelynek egy ideig főszerkesztője is volt. Iskolát és új templomot épített Bukarestben, és rendbe tette a hozzá tartozó temetőt. Ebben az időszakban számtalan írását küldi el Bécsbe a *Hon* című lapnak, valamint az erdélyi és magyarországi haladó szellemű lapoknak. Figyelemmel és érdeklődéssel kísérte ugyanakkor a román nép szellemi és kulturális életét, utazásokat tett Moldovában és az ország más részein. Hosszasan tanulmányozta a törökökkel vívott harcokat, és kutatásainak eredményét összegezte a *Történelmi dolgozatok. A magyar és a román nemzet* című kötetben.

1869 nyarán tért vissza Erdélybe, minden idejét szakmai téren a tanításnak és a kultúrának szentelte. Egy ideig tanár volt Déván (1870), majd Máramarosszigeten (1873) és végül Beszterce-Naszód vármegyében (1876-1893), ahol tanfelügyelőnek nevezték ki. Párhuzamosan a tanügyben végzett munkájával, memoárokat írt, publicisztikai cikkeket jelentetett meg. Sokat foglalkozott a magyar diaszpóra problémáival, a székely emigrációval. Jelentős Koós Ferenc tevékenysége fordítóként is. Fordított román nyelvből Alexandru Vlahuță, Duiliu Zamfirescu és I. L. Caragiale műveiből, Petre Ispirescu meséiből magyar nyelvre. Ő az első magyar, aki saját kezdeményezéséből írt és jelentetett meg értekezést Románia földrajzáról, *Román Ország földrajza képekkel. Budapest, 1896* címmel. Vasile Goldișsal is együttműködött tankönyvek kidolgozásában. Folkloristaként az erdélyi roma közösségek hagyományai érdekelték inkább, mint a magyar vagy a román népé. A *Brassó* című újságban 1887–1888-ban publikált cigány népdalokat, meséket és találós kérdéseket Romániából, Szlovákiából és Csehországból. Tagja volt a marosvásárhelyi *Kemény Zsigmond Társaságnak*, valamint az *Erdélyi Múzeum Egyesületnek*. Fő memorialisztikai munkája az *Életem és emlékeim*, mely először 1890-ben jelent meg nyomtatásban. Élete vége felé visszavonult a közéletből, de a publicisztikából nem, számtalan írása jelent meg a korabeli sajtóban. 1905. november 21-én hunyt el Brassóban.

PUBLIKÁLT ÍRÁSAI

Történelmi dolgozatok: A magyar és a román nemzet. Marosvásárhely, Wittich József könyvtáros bizománya, 1870

Életem és emlékeim: 1828-1890. Brassó, Alexi könyvnyomdája, 1890

Életem és emlékeim: 1828-1890. Bukarest, Kriterion, 1971. Előszó Beke György

Román Ország földrajza képekkel. Budapest, 1896
Apáczai Csere János népszerű életrajza. Zajzon, 1880

A csángó testvérek Jászvásárban. In: Napkelet, 1858

A moldvai magyarok sorsa. In: Ország Tükre, 1864

A moldvai magyarok állapota. In: Vasárnapi Újság, 1864

KRITIKAI BIBLIOGRÁFIA

Koós Ferencre emlékezünk – Halálának centenáriumián/Bíró Donát In: Szászrégen és Vidéke, VII., 8. (78), 2005. augusztus, pp. 2-3.

Koós Ferenc/Chiorean Ioan. In: Profiluri mureșene. Marosvásárhely, 1973, pp. 143-159.

Koós Ferenc (1828-1905)/Darvas Ignác. In: Szászrégen és Vidéke, I., 1. sz., 1999. március, p. 10.

Koós Ferenc/Szabó Mihály – In: Reghinul cultural. Studii articole. Szászrégen, 1990, pp. 156-157.

Könyvtárnapok Szászrégenben: Koós Ferencre emlékezünk. Demeter Judit. In: Szászrégen és Vidéke, VII., 12, 2005. december, p. 17.

Koós Ferenc/Bíró Donát. In: Népújóság, XLIII., 45. (12049), 1991. március 6., p. 3.

Koós Ferenc: Szászrégeni személyiségek – Bartos Csilla, Orlai Sándor. In: Szászrégen és Vidéke, Útkalauz/Érd, Környezetvédő Egyesület, 2007, p. 68.

Profiluri reghinene: Dicționar bibliografic. Georgeta Mărginean, Demeter Judit. Szászrégen, Petru Maior könyvtár, 2008, pp. 184–187.

(folytatjuk)

DEMETER JUDIT

Gyémántdiplomások találkozása

Hatvan éve, hogy ifjúságunk legszebb időszaka véget ért. Sok emlékezetes évet éltünk meg azóta, de a diákevek emlékei tündöklően ragyognak ma is.

Szeptember első szombatján alma materünk, a volt magyar tanítóképző újra öregdiák-találkozóra hív. Az 1952-ben végzett és tanítói diplomát szerzett öregdiákok immár a 60. évfordulóra jövünk össze. Gyémántdiplomát megért időszak telt el azóta.

A diákeveknek meghatározó szerepük van minden ember életében. Őszinte, életre szóló barátságok szövődnek ebben az időszakban, jellemformáló, a világról képet alkotó vélemények,

az első szerelmek, a tenni akarás és megannyi jellemvonás kialakulása mind-mind a középiskolai éveinkben kapnak meghatározó szerepet.

Talán azért van az, hogy minél többéves az évforduló, annál nagyobb a stressz, hogy vajon ott lehetek-e, vajon kollegáink közül hányan nem tudnak már eleget tenni e vágnak. Hány kedves arc, jó barát fog hiányozni a névsorolvasáskor. Osztályonként megkerétem egy-egy kollegát, közöljék, hányan nem tudnak jelen lenni az öregdiák-találkozón, csak ott fent figyelik az eseményt. A valóság szomorú, fele már nincs közöttünk. A 60. érettségi találkozóra az A osztályból 17-en, a B

osztályból 18-an, a C-ből pedig 12-en már örök álmutat alusszák az osztálytársak.

A Szászrégeni Magyar Tanítóképző, amely 1948-ban Marosvásárhelyről költözött Régenbe, nem volt hosszú életű. Nyolc évfolyamnak adott tanítói diplomát, a magánvizsgázókkal együtt 750 tanító indult a felelősségteljes munkát végezni, hogy országunk sok-sok iskolájában eleget tegyen élethivatásának. Az első, 1948-49-es régeni végzősök – összesen 95-en – nemcsak a környék, hanem az ország egész területére eljutottak, az 1949-50-es IV. évet végzett tanítókból Maros megyébe 15, Arad megyébe 11, Bihar megyébe 4, Torda megyébe 4, Kis-Küküllő megyébe 2, Temestorontál megyébe 4, Háromszék megyébe pedig egy került. Három személy jogot kapott, hogy az egyetemen folytassa tanulmányait. Hasonló volt a helyzet a következő évek végzőseivel is, de kiemelném, hogy volt évfolyam, ahonnan a moldovai csángó magyarok anyanyelven történő oktatására is 15-en kaptak kinevezést.

Tanítóképzőnk jó hírnévnek örvendett. Jól felkészült, nagy részük többéves tapasztalattal rendelkező – többen Marosvásárhelyről az iskola áthelyezésekor jöttek el –, de fiatalos lendülettel dolgozó, nagy tudású tanári csapat oktatta a pedagógiai pályát választott fiatalokat. A nyolcból négy évig Asztalos Imre pedagógia szakos tanár, majd négyig Szász Gyula tanár állt az iskola élén.

Az új helyzet a tanügyi reform után, a sok anyagi nehézség (osztályterem, bentlakás, étkezde stb. hiánya) nehéz feladatok elé állította az első években Asztalos Imre igazgatót. A körülmények új magatartást és iskolavezetési stílust követeltek. Ő sikeresen megoldotta az új iskolai épület- és bentlakás gondokat. Igazgatása alatt az iskola jó hírneve növekedett.

Szász Gyulát 1952. április 7-én nevezik ki igazgatónak. Az ő igazgatása alatt a tanítóképző tovább növelte tekintélyét és vonzáskörét. A Gyergyómedence, a Nyárad, a Küküllő, a Maros alsó-felső vidékéről ebbe az intézetbe jöttek a pedagógusi pályát választott fiatalok.

Szerettük iskolánkat és ma is ragaszkodunk ahhoz az épülethez, amelyből mi, diákok és tanárok csináltunk iskolát. Ma sem mondunk le arról, hogy a volt tanítóképző utáni iskola egy olyan személyről legyen elnevezve, akinek sok érdeme van abban, hogy az épületben magyar nyelvű iskola működött.

Az iskolánk 50 éves fennállása alkalmából megírtam rövid monográfiáját, mely *Magyar tanítóképzés Szászrégenben* cím alatt 1998-ban jelent meg. Egy példány a Széchényi Könyvtár megőrzésében van. Elküldtem, hogy soha ne lehessen kitörölni történelmünkől, hogy Szászrégenben volt magyar nyelvű tanítóképzés.

2009-ben huszonhárman összefogtunk és Szabó Kálmán Attila tanárkollegánk gondozásában és szerkesztésében a

Mentor Kiadó megjelentette *Az erdélyi magyar tanító- és óvóképzés évszázadai 1777–2000* című kétezer oldalas kötetet. A könyv két kiadást is megért, anyagai felölelik Erdély összes magyar nyelvű óvónő- és tanítóképzőinek az ismertetését. Jómagam a szászrégeni magyar tanítóképzést írtam meg ebben a könyvben.

Öregdiák-találkozók előtt az ember elgondolkozik azon, vajon miért ilyen erős a kötődés az iskolához? Az eltelt több évtized sem tudja feledtetni a diákevek emlékeit, az összetartozás erős kapcsait. Idézzünk fel néhány véleményt a fenti sorok alátámasztására az 1998-ban megjelent „lila könyvből”.

Bitorné Péter Emese tanítónő (1952-ben végzett): Szerettük iskolánkat, azt az épületet, amit két kezünkkel formáltunk, tanárainkkal karöltve, s melynek mindvégig alapítóikként éreztük magunkat.

Biróné Kászoni Magda tanárnő (1952-ben végzett): A közös élmények, a kezdet nehézségei, az együtt végzett munka jó közösséggé kovácsolta iskolánk osztályait... Ragaszkodtunk az iskolához, szerettük és tiszteltük tanárainkat.

Nagy Emma tanárnő: Egykori tanárainnak hálával tartozom. Fejet hajtok előttük, mert megtanítottak nehéz körülmények között is embernek maradni. Ők voltak azok, akik fennen hangoztatták, hogy mindenfajta nehézség leküzdésére van ereje annak, aki a nevelés, oktatás szakmáját választotta.

Günter Gugenberger (1951-ben végzett): A magyar pedagógiai iskolában szerzett tudásom alapot teremtett a jövőmre nézve... Németországba telepedésem után néhány szakvizsga után azonnal alkalmaztak a tanügyben.

Gagy József magyartanár (1955-ben végzett): A tanítóképző többet jelentett, mint egy egyszerű liceum, mert tudatosította bennünk, hogy pár év múlva oda kell állni az osztály elé, a szülők elé, a falu elé munkával, beszéddel és példával. Igyekeztünk, hogy erőnk szerint eleget tegyünk az idő kihívásainak.

Jánosiné Zólyomi Irén (1952-ben végzett): ...és ha most megkérdeznék valaki, bárki: mi szeretnék lenni, ha újra lehetne kezdeni? Tanító – felelném. Mert érzem, hogy nem éltem hiába, nem volt hiábavaló az a szenvedésekkel, nehézségekkel tele, de ennek ellenére gyönyörű négy év Régenben. Mert tudom, hogy valahol, valamikor megfogamzott és szába szökött a mag, amelyet annyi évtizeden keresztül elültettem tanítványaim lelkében, akiket nagyon szerettem, hiszen azért voltam tanítónő.

(folytatjuk)

CSERNÁTONI JÓZSEF
NYUGALMAZOTT TANÁR

Könyvbemutató – Abafája története

A szászrégeni Humana Regun Egyesület szervezésében június 20-án könyvbemutatóra került sor a radnótfájai Új református templom közösségi termében. A könyvbarátok megismerhették Barta Zoltán helytörténész nemrég megjelent, *Abafája története* című könyvét.

A jelenlevőket *Menyei Ildikó*, a Humana Regun elnöke köszöntötte.

– A Humana Regun Egyesületnek idén ez az első könyvbemutatója. Természetesen az év eltelt időszakában is tevékenykedtünk, hiszen egyesületünk szervezte meg a március 15-i emlékestet, a VI. Hagyományörző Rügyecskék népdalvetélkedőt, valamint a II. Gézengúzok diákszínjátsszó találkozót, mely igen nagy sikernek örvendett a diákság körében – mondta a Humana elnöke.

Nagy Atilla történelemtanár mutatta be a szerzőt és könyvét, majd kérdéseket tett fel a szerzőnek.

Barta Zoltán 1948. október 10-én született Abafáján. Az általános iskolát szülőfalujában, a középiskolát a szászrégeni volt 2-es számú liceumban járta.

1969-ben a marosvásárhelyi Pedagógiai Tanárképző Főiskolán tör-

ténelem-földrajz szakos tanári oklevelet szerzett.

Tanulmányait a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetemen folytatta, ahol 1979-ben elvégezte a történelem-filozófia szakot.

1969–1990 között a vajdaszentiványi iskolában, 1990-tól pedig a marosvásárhelyi Al. I. Cuza iskolában tanított.

Barta Zoltán nyugdíjba vonult, Marosvásárhelyen él és kutatómunkával foglalkozik. Eddig megjelent munkái: Az idő sodrásában (falutörténet Vajdaszentiványról), A remeteszegi városrész története. Kiadásra vár A marosvásárhelyi Al. I. Cuza általános iskola története.

– A könyv megírásánál és kiadásánál a legnagyobb nehézséget az anyagi hiánya jelentette. Nehéz volt a levéltári anyag összegyűjtése, hiszen tíz év munkája áll benne. Az anyag 80%-a elsőszámú forrás, levéltári anyagból származik – tudtuk meg a szerzőtől.

A történész megköszönte Spielmann Mihály, László Márton, Barabás Kiss Anna és Pál Antal

Sándor akadémikus segítségét és tanácsait.

– Kutatásunk alapelve: ha mind többen és többen kutatjuk, honnan jöttünk, kik vagyunk, bizonyára sok olyan információ, ismeret, adat (titok) birtokába jutunk, amelyek segítségével jobban megérthetjük a múlt, és tudnánk, „mi végre vagyunk” és mit akarunk. Milyen eredményei, hozadéka lesznek munkánknak. Reményeink szerint e helytörténet megírása a ma élők és a jövő generáció számára nemcsak események felelevenítése, hanem hasznos és tanulságos útmutató hagyaték és további kutatásokra is ösztönözni fog – vallja a szerző.

Barta Zoltán *Abafája története* című könyve 310 oldalon, 12 fejezetben ismerteti a település történetét, a népességi viszonyokat, az oktatás múltbeli helyzetét, a helyneveket, az egyházközségeket, Abafája udvarházait, személyiségeit.

A könyv az Appendix könyvkiadó gondozásában jelent meg.

Nagy Atilla, Barta Zoltán, Menyei Ildikó Fotó: FAGY

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

Lenni vagy nem lenni?

Miért élek? Hogy majd egyszer meghaljak? Legyek / Hát öngyilkos? Képtelen vagyok rá, félek. Várjam / A halált? Ettől még jobban félek. Tehát nincs más választásom: élnem kell, de miért? / Ördögi kör ez, melyből képtelen vagyok kiszabadulni. (Lev Tolsztoj: Egy vallomás)

Hány meg hány ember, sőt fiatal vallomásává válhatnak ezek a gondolatok. Ott állnak csüggedten, beszorulva gondolataikba, mert az erős lánc, a sötét homály elvakítja, nem engedi kitörni, felszabadulni, mert eltakarja a világot, mely a homályon, a függönyön túl vár rájuk. Miért éljek? – sokszor ez vetődik fel bennük. Van-e értelme az életnek? Mi jelentősége van annak, hogy én ma felkeljek? Miért?

Rohanva telnek az évek, hónapok. Napról napra veszítünk életünk tartalékából. Sokszor úgy érezzük, életünk egy színdarab, aminek szereplői mi vagyunk, de kiállunk életünk színpadára, és a forgatókönyvet nem ismerjük. Nem tudjuk, hogyan kell játszani, nem volt lehetőségünk részt venni az előpróbákon, nem készített fel senki, nem magyarázta meg senki a darab értelmét, titkát. Olykor színre lépnek olyan hamis rendezők, akik főszerepet ajánlanak szinte semmi munka árán, gazdagságot, hatalmat, és mindenféle receptet egy kiváló szerep elnyeréséhez. Sokan belesnek a csapdába, mivel minden egyén arra törekszik, hogy minél hamarabb, rövid időn belül kiváló szerepet kapjon kevés erőfeszítéssel.

Kutatások szerint Svédországban a fiatalok 87%-a az élet értelmét az ideális női vagy férfitárs partner megtalálásában, a sportban vagy a szórakozásban látja. Az Egyesült Államokban „az élet legfőbb értelme, hogy jól érezd magad a bőrödben”. Az egyénközpontúságnak van a legnagyobb szerepe. Kutakodunk, keresgélünk, hogy miről szól valójában a forgatókönyvünk, hol van elásva? Ki őrzi, ki rejtegeti? Mintha titok lenne, pedig nem az, hiszen éljük az életünket, játsszuk szerepünket könyv nélkül. Mint a rossz tanuló, aki nem figyel a tanításra, pedig minden fel van tárva előtte. Nem rejtély, nem elásott kincs, sőt kézbe lehet venni forgatókönyvünket, nap mint nap kapunk utasításokat igazi rendezőktől, csak mi nem vesszük észre. Pogány kérdés: miért éljek? Isten elküldte egy szülött fiát, aki életét áldozta azért, hogy az előadás jól sikerüljön, a forgatókönyv szerint, ami nem más, mint a Szent Biblia.

A Biblia felfedi előttünk, hogy a világegyetem és az értelmes lények nem véletlenszerűen jelentek meg. Isten mindent jól meghatározott okból és céllal teremtett. Mivel a mennyei természet lényege a szeretet (1 Jn 4:8), Isten indítéka, hogy teremtsen, éppen ez: hogy teremtményeire árássa szeretetét, célja pedig, hogy a lények boldogságát megsokszorozza a világegyetemben.

Jegyezzük meg, hogy a boldogság, amire Isten teremtett minket, a szeretet átadásának és elfogadásának egyik következménye. A boldogság létezésével együtt jár a szabad választás joga. Aki a hit által követi Isten akaratát, tisztán láthatja élete értelmét. Mi a lényeg? Él, haladj a szeretet útján. Ha megtaláltad az utat, érzed, hogy milyen boldogító érzés szeretettel táplálni környezetet, akkor megtaláltad életed értelmét. Teremts paradicsomot lelkedben. Állítsd vissza a paradicsomot szívedben.

Újból felteszem a kérdést: mi az élet értelme? A megváltási terv felől szemlélve a bűnben élő ember célja, hogy helyreálljon lelkében újra a rend, mert Isten országa bennünk van. A forgatókönyvem abból áll, hogy szeretetet adjak a körülöttem élőknek, biznyságot tegyek előttük Isten jóságáról, hogy e szeretet által ők is részesüljenek az örök életre való helyreállításban. Ne gyűjtsünk kincseket a földön, ami idővel tönkremegy. Költözködésem alatt vettem észre, hogy mennyi mindent voltam képes összegyűjteni egy év alatt. Rájöttem, hogy engem nem is ezek a tárgyak éltetnek. Összegyűjtöttem mindent, és szétosztogattam, így örült más is, és én békésen elérhettem a szobámban. Bátran lépünk a szeretet útjára és merjük megfogni egymás kezét, hiszen a paradicsom építéséhez minden alkotóelem szükséges és fontos, minden lélek, minden isteni teremtmény. Ha egy alkotóelem kiesik, az alkotás összeomlik.

Gyerekekkel végzett gyakorlatban nagyon szépen és tisztán lehetett látni az alkotás lényegét. Körbe kellett állniuk, egy a körön kívül. A kívül álló feladata az volt, hogy bejusson a körbe. Szegény sokat próbálkozott, nagyon be szeretett volna jutni, de nem sikerült, a társai nem engedték. Végül minden erejét összeszedte, és lökdösődni kezdett, mire az egyik nem tudta megtartani az egyensúlyát és ráesett a többire, így a kör szétesett, mindenki a földön hevert. A játék lényege az volt: én nem mondtam a csoportnak azt, hogy társukat nem szabad beengedni. Így szabad akaratukból döntöttek úgy, hogy nem engedik be, és a kör összeomlott. Ha nem fogadjuk el egymást, nem szeretjük egymást, hiányzik egy építő elem az alkotáshoz, akkor az összedől, mert nincs összetartás, béke, egyetértés. A végén a csapat újra összeállt, de már teljes létszámmal, így ülhetek volna estig is, estétől reggelig, a kör nem bomlott szét. Így álljunk össze mi is, hogy életünk szabályos kört alkosson, ne tegyük romokká.

Sose feledd, te vagy a felelős életedért, ezért tégy érte, építsd lelked paradicsomát.

**BOJOIEVSCHI ÉVA
PSZICHOPEDAGÓGUS**

Mindenki viselkedik (5.)

A ruha teszi az embert, vagy az ember teszi a ruhát? (1.)

Régebbi, sőt újabb illemtankönyvekben az öltözködésről szóló fejezet így kezdődött: „**a ruha teszi az embert**”. Sokáig éltek az emberek ebben a hitben, és vannak ma is, akik erre esküsznek.

Az igaz, hogy valamikor a különböző társadalmi kategóriájú embereket meg lehetett különböztetni ruhájuk alapján. Szigorú szabályok tiltották, hogy valaki öltözkéssel „**többnek**” adja ki magát, mint amilyen helyet valójában elfoglal a társadalmi ranglétrán. A későbbiek során sem tudott a dolgozó ember olyan elegáns lenni, mint a munkaadó. A paraszt leginkább maga készítette viseletben járt. A szmoking, a frakk, a nagy- és kistélyi az egészen kiváltságosak öltözéke volt. Hogy hajdanán mennyire a ruha tette az embert, arra elég bizonyíték a még mindig közkedvelt Mánás Miska című operett, amelyben a parasztfiúnak elegendő volt elegánsan felöltözni ahhoz, hogy senki se merje kétségbe vonni – modora ellenére –, hogy nem vérbeli gróffal áll szemben. Vagy gondoljunk Ludas Matyira. Nem öltözkéssel csalta törbe háromszor is Döbrögi urat?

A mondás, hogy **a ruha teszi az embert**, sokkal régebbi keletű, mint gondolnánk. Állítólag Marcus Fabius Quintilianus (Tacitus tanítója, sz. 35-ben, mh. 100-ban) ré-

tortól származik, aki bizonyára igen sokat adott a külső megjelenésre, az öltözködésre. Amellett, hogy öltözkéssel az időjárás viszonyaitól (és az illetéktelen tekintetekkel) szemben védekezett, arra törekedett, hogy ruhája jól mutasson, előnyösen érvényesítse testi adottságait, vagy leplezze ilyen szerű fogyatékoságait. Gondolom, nem sértő a nőkre nézve, hogy több évezredes tapasztalat alapján megjegyzzük, ehhez ők sokkal jobban értenek, mint a férfiak. (A rossz nyelvű férfiak szerint már Éva is gondosan válogatott a különböző színárnyalatú fügefalevelek között.)

És mégis, az irodalom a különcödő, kirívóan öltözködő férfiakat pécézi ki gyakrabban. Thackeray, az angol próza maró tollú írója például *A négy György* című könyvében ezt írja: „**Ki is volt ez a György (IV. György angol királyról van szó) voltaképpen? Végigpillantok egész életén, s nem látok mást, mint egy szenvelgő fejbiccentést, negédes mosolyt. Megkísérletem, hogy széjjel szedjem. S mit találok? Selyemharisnyát, kitömött lábikrát, befűzött derekat, paszomántos kabátot, rendszalagot, csillagot, illatos zsebkenőt, fényesbarna parókat, mellényt, alatta másik mellényt és semmi egyebet.**”

De IV. György barátját, George Brummelt, a dandy királyát (dandy: szó szerint piperkőc) sem kényeztette el az utókor. Brummel öltözködési elve: „**úgy kell felöltözni, hogy az ember ne tűnjék fel**”, elég sokba került a Beau becenévre hallgató úriembernek. Naponta háromszor vál-

IV. György

tott inget, cipőjének a talpát is fényesíteni kellett. Minden pár kesztyűjén négy mester dolgozott. Eredmény? Kifizetetlen számlái miatt az adósok börtönébe akarták zárni, de megszökött hazájából és a szegények házába került, ahol elhülyülve, minden **feltűnés** nélkül halt meg.

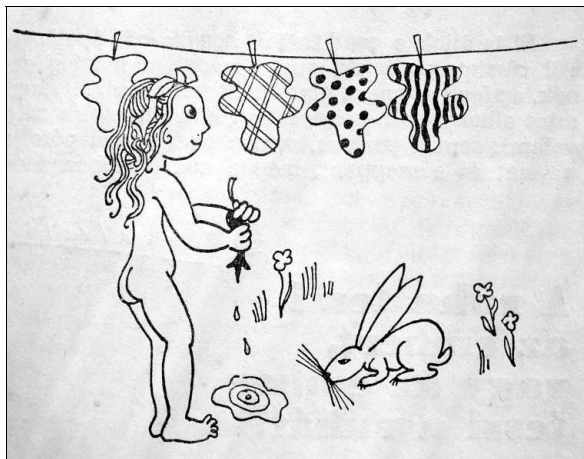
Érdekesen számol be Ország Antal a kék emberről, akivel 1855-ben találkozott Párizsban. Öltözete a következő volt: „**Magas tetejű kék plüsskalap, kék ing, kék nyakraváló, kék mellény kék gombokkal, kék gombos öltöny, melynek zsebéből kék zsebkenő lóg ki, kék bot, kék nadrág, kék fényezéses csizma**”. (Trocsányi Zoltán: Magyar régiségek és furcsaságok)

Ez a párizsi úriember is nyilvánvalóan különcödéssből kékült meg ennyire.

Gondolom, nincs szükség tovább bizonygatni, hogy a különcödéssből kékült meg ennyire.

(folytatjuk)

Dali Sándor: Mindenki viselkedik – Albatrosz könyvkiadó, 1978 (Kisgyörgy Tamás rajzai)

Édes anyanyelvünk

Az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége (AESZ) május 17-20-án emlékezett meg Sepsiszentgyörgyön, jubileumi rendezvény keretében, létrejöttének XX. évfordulójáról. Ez alkalommal az AESZ hagyományos vetélkedőjére is sor került, melyre IV. osztályos, valamint általános és középiskolás diákok jelentkezhettek. Mindhárom korosztály vetélkedője a Magyar Nyelv Napjai rendezvénysorozat keretében zajlott. A verseny célja a diákok anyanyelvi és irodalmi műveltségének gyarapítása volt. A vetélkedő elvárásrendszerében alapvető követelmény az anyanyelvi műveltség, a kreativitás, a beszédkészség és az irodalmi tájékozottság. A nyelvi kérdések, feladatok olyan könyvészeti anyaghoz kapcsolódnak, amely a művelődéstörténetnek és az irodalomnak az iskolában csak vázlatosan ismertetett értékeivel teremti meg a találkozás lehetőségét. A Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedő (KAV) országos szakaszára az idei könyvészet Gárdonyi Géza Egri csillagok című történelmi regénye, valamint Zsigmond Győző Nyelvi rejtvény, játék, verseny című könyve volt.

A csapatok a tematikához kapcsolódó szóbeli és írásbeli feladatokat kaptak: helyesírás; helyes ejtés, beszédművelés; nyelvhelyesség ál-

talában; szókincsfejlesztés, szólások, közmondások; nyelvi találékonyság, játékos szóalkotás, fogalmazókészség.

A vetélkedőn 11 csapat mérte össze tudását. Minden csapatnak neve volt és három tagból állt. A szászrégeni Florea Bogdan Általános Iskola tanulói az Apródok nevet választották. Bemutakozásukat a zsűri tagjai és a közönség tapssal jutalmazta.

Apródok

Ti hallyátok Eger istóriáját, / Ne bánnyátok én szóm szaporodását. / Mert három részre osztom ennek mondását, / Hogy bévebben ércsétel e három apród mondását.

Király parancsola Bolyky Tamásnak / Tarjáni Kristófnak, derék apródnak, / A jó Balázs apródnak / Parancsola mind a három alattvalónak.

Én vala Bolyky Tamás, ki ellen semmi kifogás, / Későbbiekben hadnagyként tisztelnek, / Házam táján Sipos Henriettának emlegetnek.

Balázs apród a nevem, ki nem hiszi, jöjjön velem / Szászrégen kis várába, hol neveznének engem Ferenczi Andreának.

Kristóf vagyok afféle, / Egri vár védelmezője, / Dobó István hű apródja, / Otthon vala én Portik Kriszta.

Eljöttünk mi Sepsiszentgyörgy városába / Anyanyelvi vetélkedő harcába. / Kitűzzük a zászlót a vár tornyába, / Bebizonyítjuk, hogy nem jöttünk hiába.

A vetélkedőre a sepsiszentgyörgyi Református Kollégiumban került sor. A mi iskolánk csapata is remekül versenyzett, dicséretben részesült.

Az izgalmakon túl a részt vevő diákok és a felkészítő tanárok felejthetetlen napokat éltek át a székelgyöri városban, hisz a szervezők gondoskodtak a színvonalas és tartalmas programról. Megnyitó- és záróünnepség a Tamási Áron Színházban, kirándulás Csernátonon és a Kászonokon át a Nyergestetőre, kézműves-foglalkozások a Míves Házban, este pedig táncház.

A színházban elhangzott beszédek, a verseny és az itt eltöltött napok hangulata még jobban megerősítették bennünk azt az érzést, hogy édes anyanyelvünkre úgy kell vigyáznunk, mint saját életünkre. Mindennapi feladatunk a nyelv ápolása, fejlesztése és korszerűsítése. Mindenekelőtt tanuljunk meg jól magyarul, tanuljuk meg őseink nyelvét, ápoljuk a magyar szót, hiszen tudjuk, hogy nyelvében él a nemzet.

ADY GYÖNGYVÉR

Drága kincs az anyanyelv

Május 17-én két osztálytársammal, Sipos Henriettával, Ferenczi Andreával és a magyartanárnőnkkel, Ady Gyöngyvérrel elindultunk Sepsiszentgyörgy városába. No nem egyszerű kirándulásra, hanem az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége (AESZ) által szervezett Kőrösi Csoma Sándor Anyanyelvi Vetélkedőre. Első nap a Kós Károly Református Kollégiumban szállásoltak el, ahol két balánbányai szobátársnőnkkel ismerkedtünk meg; nem volt gond, hisz ők is rendes, ügyes, okos lányok voltak.

Másnap reggel sor került az ünnepélyes megnyitóra, ahol Sepsiszentgyörgy alpolgármestere, professzorok, tanárok és tanítónők előadását hallhattuk. Bátorító, lelkesítő szavakkal illették minket, gyerekeket s felkészítő tanárainkat, akik lehet, hogy jobban izgultak, mint mi. A szünet után kirándulásra indultunk, voltunk a csernátoni, majd a kézdivásárhelyi múzeumban. Utunk a Kászonokon át a Nyergestetőre vezetett, majd Tusnád, végül Sepsiszentgyörgy következett.

Elérkezett a szombat. Reggel 10 órakor kezdődtek a vetélkedők a kisiskolásoknak, általános iskolásoknak, középiskolásoknak és szakközépiskolásoknak a Református Kollégiumban. A verseny sok meglepetést, érdekességet és főleg feladatot tartogatott számunkra. Lázasan, pattanásig feszült idegekkel kon-

▶

centráltunk, dolgoztunk. Fellelkesültünk, mikor magyartanárnőnkre, azaz az oszinkra meg a férjére, Pista bácsira pillantottunk, akik hol biztatóan kacsingattak, hol bólogattak. Délután kézműves-foglalkozáson vettünk részt a Míves Házban: karkötőt fűztünk gyöngyből, gyertyát csepegtettünk, labdát nemezeltünk és kendőt batikoltunk. A nap ezzel még nem ért véget. Este táncházba mehetett kicsi-nagy. Két profi oktató tanított néptáncot, és hogy még jobb legyen a hangulat, közben mókás, kedves gyermekdalokat énekeltünk. Bár nem volt négylevelű lóherénk, mégis utolért a szerencse, hisz ezek után az oszink elvitt egy jó kis pizzázóba.

Utolsó nap a városi színházban megtartották a díjkiosztást, a záróünnepséget. A hangulat emelkedett és ünnepélyes volt. Jeles személyiségek beszéltek a nyelvápolás és nyelvművelés fontosságáról. Finomat ebédeltünk, majd hazaindultunk Szászrégenbe. Nagyon jól éreztük magunkat, büszkéek vagyunk, hogy mi is részt vehettünk az AESZ 20 éves születésnapjának megünneplésén. Jó érzés volt látni velem egykorú gyerekeket, akiket tényleg foglalkoztat az anyanyelv

ápolása: nem kényszerből tanulnak Petőfi-verset, nem parancsra olvasták el Gárdonyi Géza híres történelmi regényét, az Egri csillagokat. Jó volt érezni, hogy ha magyarul szólál, rögtön barátnak tekintettek. Végül, de nem utolsósorban köszönet mindazoknak, akik lehetővé tették ezt a „kirándulást”.

E verseny értette meg igazán velünk, amit mindedig csak próbáltunk felfogni: azt, hogy lehet Amerikának New Yorkja, az araboknak kóolajuk, de a magyar nyelvnek íze és szíve van. A magyar nyelv ápolásának fontosságáról, Kosztolányi Dezső gondolatai jutnak eszembe: „Az a tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek, gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható. Nem külsőséges valami, mint a kabátom, még olyan sem, mint a testem. Mélyen bennem van, vérem csöppjeiben, idegeim dúcában, metafizikai rejtélyként.” (Kosztolányi Dezső: *Ábécé a nyelvről és lélekről*)

PORTIK KRISZTA,
FLOREA BOGDAN GIMNÁZIUM, VI. B

Hazai tájak és Indiai pillanatképek

Moldován Zsolt kettős tárlata a DIO-házban

Hazai tájak és Indiai pillanatképek címmel *Moldován Zsolt* festőművész kettős tárlatára került sor június 10-én a szászrégeni DIO-házban. A művész munkásságát *Baróthi Ádám* szászrégeni képzőművész méltatta. A rendezvény házigazdája *Demeter József* református lelkipásztor volt.

Moldován Zsolt Csíkszeredában született 1968-ban, jelenleg is ott él és dolgozik, képzőművészeti ismereteit önképzés útján szerezte, valamint a csíkszeredai Művészeti Népiskolában. Alkotásai nagyrészt a műteremben, valamint hazai és külföldi alkotótáborokban, plein-air és más stílusokban születnek. Témái zömét a természet, Csík és környéke, a székelyföldi tájak, emberek természetéből áradó drámai és nyugodt hangulatok csodálatos és sokszínű élményeiből meríti.

Kettős meghívásnak tett eleget az, aki megtekintette a tárlatot,

hisz a képek révén erdélyi kirándulásra is meghívást kapunk. Ha végignézzük a képeket, Csík- és Udvarhelyszék vidékét láthatjuk, és ránk köszönt a varázslatos Gyimes is, ugyanakkor úti beszámolóra hívja az érdeklődőket a festőművész. Indiában tett látogatásának benyomásából és az ott átélt tapasztalatokból építkezik az alkotó, amint azt a kiállítás címe is jelzi. A művész a festészet eszközeivel formálja a képeket és alakítja, teljesíti ki az általa szemlélt világ üzenetét. Így a kész műben már nemcsak egy indiai utcarészletet, a házimunkát a szabadban végző aszszonyt vagy egy-egy jellegzetes arcot fedezhetünk fel, hanem az alkotó saját személyiségén átszűrte mondanivalóját is. Amit itt láthatunk tehát más, mint a szociofotó, bár kétségtelenül arra is emlékez-

tetnek a képek, melyek magukon hordozzák a művész kompozíciós megoldásait és azt az értékrendet, ami szerint hangsúlyt helyez az egyes részletekre.

M. ZS. – B. I.

Tizenegyszer a Madárka, madárka népdalvetélkedő Szászrégenben

Szeressétek énekeinket, dalainkat. (Kodály Zoltán)

Június 8-án a Szászrégeni Belvárosi Református Egyházközség tizenegyedik alkalommal adott otthont a Madárka, madárka... elnevezésű, I-IV. osztályosok számára kiírt népdalvetélkedőnek.

A tizennyolc I-IV. osztályos részt vevő kisdíjak a Madárka, madárka, csácsogó madárka... című közismert népdallal vonult a templomba, élén Tamás Orsolya belvárosi református lelkipásztorral, aki egyben a hagyományörző rendezvény szervezője is volt.

Tamás Orsolya köszöntőbeszédében hálát adott az Úrnak a vetélkedő újabb kiadásának létrejöttéért. Ezenkívül a népdaloktatás fontosságáról beszélt, valamint köszönetét fejezte ki a pedagógusok önzetlen és fáradtságot nem ismerő munkájáért. Az apró résztvevőknek két népdalt kellett előadniuk: egy szabadon választott, majd egy, a zsűri által megjelölt dalt.

A zsűritagok Varga Márta zenepedagógus, László Irén és Nagy Ferenc tanítók voltak. A bevezető perceket követően a templom gyönyörűen csengett a kisdíjakok által szívvel-lélekkel előadott, szebbnél szebb népdaloktól. Számtalan kiváló dallal kényeztettek el a résztvevők, hiszen ez alkalommal ismételtlen meggyőződhattünk népdalkultúránk páratlan szépségéről, egyedi sokszínűségéről. A szászrégeni általános iskolák képviselői mind régi, mind új népdalokkal melengették a szívünket. Felcsendültek a számunkra oly kedves örökzöld népdalok, mint: A malomnak nincsen köve, Erdő, erdő, A csitári hegyek alatt, Zöld erdőben, zöld mezőben, Huszárosra vágatom a hajamat, Nincsen szebb a magyar lánynál, Még azt mondják..., Csillagok, csillagok, Hopp Juliska és még sorolhatnám.

Szépen csengő hangok, lelkes éneklés, apró bakik, ez utóbbi természetes, hiszen a hasonló korosztályú gyerekeknél a lámpaláz is nagy. Az előadott dalok

A kis „madárkák”

Fotó: Budai I.

után a zsűri nem volt irigylésre méltó helyzetben, ám a döntéshozatalt követően mindenki nyert. Az eredményhirdetés előtt Varga Márta, a zsűri elnöke értékelte a kisdíjakok teljesítményét. A résztvevők zenei öröme, zenei élménye maradandóságának fontosságáról beszélt és további népdalok elsajátításának okvetlen szükségességére figyelmeztetett. Továbbá nagy meglepedéssel nyugtázta a vetélkedő színvonalának folyamatos emelkedését.

A zsűri, a korosztályoknak megfelelően, négy kategóriában díjazott.

Az első osztályosoknál első lett Halmágyi Ajna Édua a Petru Maior Iskolaközpontból (felkészítő tanítónő Kiss Dána) és Rázmán Eszter az Augustin Maior Gimnáziumból (tanítónő Mátyás Erzsébet). Második helyezett Borbély Bartis Zsuzsa a Petru Maior Iskolaközpontból (tanítónő Kiss Dána). Harmadik lett Géczy Eszter az Augustin Maior Gimnáziumból (tanítónő Mátyás Erzsébet). Dicséretben részesültek: Mohaila Anita és Simon Loránd (Florea Bogdan Gimnázium, tanítónő Costin Annamária), valamint Nisztor Minola (Augustin Maior Gimnázium, tanítónő Mátyás Erzsébet).

A második osztályosoknál első helyen Nagy Kriszta végzett, ő a Petru Maior Iskolaközpont diákja

(tanítónő: Kiss Miki Melinda), második lett Biró Szende az Augustin Maior Gimnáziumból (tanítónő Géczi Melinda). A harmadik díj tulajdonosa Bartha Balázs, a Petru Maior Iskolaközpont diákja (tanítónő Kiss Miki Melinda). Dicséretben részesült Angelina Anita a Florea Bogdan Gimnáziumból (tanítónő Vormair Matild).

Cseidi Adél a harmadik osztályosoknál szerezte meg az elsőséget. Ő az Augustin Maior Gimnáziumban tanul (tanítónő Nisztor Enikő). Második lett Baki Hilda az Alexandru Ceuşianu Gimnáziumból (tanítónő Pánczél Laura), a dobogó harmadik fokára Bondor Renáta került a Petru Maior Iskolaközpontból (tanítónő: Tarcsfalvi Edit). Dicséretet kapott Sárkány Adrienn a Florea Bogdan Gimnáziumból (tanítónő Ördög Imola).

A negyedik osztályosoknál első lett Jánosi Júlia a

Petru Maior Iskolaközpontból (tanítónő Bartha Kinga), második Csuka Mónika a Florea Bogdan Gimnáziumból (tanítónő Simon Andrea), harmadik Székely Zsófia az Alexandru Ceuşianu Gimnáziumból (tanítónő Kislaki Eunika).

A vetélkedőnek több mint egy évtizedes hagyománya van városunkban. Gagy Piroska volt az elindítója, mindezért köszönet és hála illeti. Ez alkalommal is bebizonyosodott, hogy „szépen csicsegő madárkaink” vannak, olyanok, akik továbbviszik, s reményeink szerint tovább is adják a következő nemzedéknek a számunkra oly drága, felbecsülhetetlen értékű népdalkultúrát. Értékelendő és dicséretre méltó Tamás Orsolya lelkipásztor odaadó, önzetlen munkája, hiszen immár harmadik alkalommal szervezte meg a népdalvetélkedőt.

SZABÓ ANTAL

Hogyan neveljük (30.)

Tegyük magasra a mércét!

Mindene megvan, csak tanulnia kell! – halljuk gyakran sokat elváró szülőktől a jelszóvá tett felkiáltást. Valóban gyakran látni olyan gyereket, akinek – látszólag – az égvilágon semmije sem hiányzik. A szülő rohan, éjt nappallá tesz, hogy csemetéjének minden szem-száját gyönyörködötté java legyen. Tegyük fel azonban a kérdést őszintén magunkban: a tárgyi, anyagi kellékek teszik ki minden fejlődést serkentő lelkét a gyermeknek?

Valóban több, nagyobb a lehetőség a fejlődésben, ha a gyerek minél többet megtapasztal a tudomány, a technika, az ésszerűség világából. Ehhez azonban nem csak jó könyvekre, internetre, okostelefonra támaszkodva juthat el. Ennél többet jelent számára az, ha nap mint nap a szülő szán rá egy kis időt és elbeszélgetnek a napi problémákról, az iskolai élet történéseiről. Magyarázatokat keresnek, véleményeket alkotnak, következtetéseket vonnak le együtt. Ez alkalmas arra, hogy a gyerek megértse szüleinek állásfoglalását az élet különböző aspektusait illetően, tanuljon tőlük vagy akár érvelhessen saját véleménye mellett. Ugyanakkor a szülő is jobban megismerheti alakuló gyermekét, a lelkében ébredő gondolatokat és vágyakat, az ösztöneiben bujkáló rejtett érzelmeket, indulatokat. A „minden”, ami egy gyerek harmonikus fejlődéséhez szükséges, elsősorban a teljes szülői ráfigyelés, az őt ösztönző biztatás, buzdítás.

Gyakran volt alkalmam megfigyelni, hogy nagyon jó képességű gyerekekből hogyan lesz átlagember, csak azért, mert a szülő soha nem tartotta fontosnak őt biztatni, buzdítani, egy kicsit mindig többet elvárni tőle. Egy kisgyerek akkor képes elérni és elvenni egy magasra helyezett tárgyat, ha kapaszkodik utána. A fejlettebb szellemi ismeretek elsajátításához is fokozatos kapaszkodással juthat el. Amelyik pillanatban nem tesszük kissé magasabbra a mércét, leáll a fejlődésben. Úgy érzi, megérkezett az ismeretek birodalmába és kutatása az új ismeretek iránt lankad. Megreked azon a szinten.

Olyan tapasztalatom is volt, ahol kevesebb intellektuális értelemmel, de hatalmas szorgalommal magas szintre jutott a gyermek, ami egyértelműen a szülő kitartoan buzdító, számon kérő, de ugyanakkor folyamatosan ösztönző munkájának volt az eredménye. Természetesen fontos szempont az is, hogy a szülő felismerje gyermeke értelmi szintjének határait, illetve az oktatókkal tartott kapcsolat révén tisztában legyen azzal, mennyire lehet őt terhelni. Hiszen minden gyerek egy külön világ, más és más fizikai, szellemi és lelki adottságokkal. Ezért a mércét olyan magasra kell tenni, hogy közben szabadon érlelődjön mindhárom síkon a gyerek, ne legyen számára kín a növekedés, gyötrelme a tanulás. Nem könnyű megtalálni az arany középutat, de aki eléggé ismeri gyermekét, vele együtt megtalálhatja a megfelelő módot arra, hogy úgy kapaszkodjék gyereke a fény felé, hogy azáltal nemesen növekedjék és megnyíljon a világnak. A „minden” tehát a szülő-gyermek bizalmi kapcsolatot jelenti. Erre van szüksége elsősorban, hogy felemelkedhessen. És csak azután következnek az anyagi kiegészítők.

A tanévnek vége és sok szülő felszusszan. Úgy érzi, számára is itt a vakáció, nem kell nyomon követnie gyermeke fejlődését a tanulásban. Használjuk ki a szabadidőt az együttlétre, a bizalmas beszélgetésre, a játékban való feltöltődésre. Vakációzzunk együtt gyerekeinkkel úgy, hogy közben ne feledjük, fejlődésük a vakációban sem áll meg. Jó vagy rossz irányban most is fejlődnek. Mi szabjuk meg nekik, hol a mércé. Ez nem szülői jog vagy lehetőség. Ez kötelesség! Ehhez kívánok minden szülőnek kellő bölcsességet, hogy megtalálja a megfelelő határát a játéknak, pihenésnek és a hasznos időtöltésnek.

(folytatjuk)

t. KISS-MIKI MELINDA

Egy életút sorsdöntő állomásai (1.)

Három unokám van. Három kislány. Őket nézve öreg szívem megtelik boldogsággal. Vidám, gondtalan, boldog gyermekek. Sokszor önkéntelenül is párhuzamot vonok életük és életem között.

A legkisebb, Hanga, másfél éves. Tündéri kicsi lány. Másfél éves koromban bizonyára még én is babaszemmel szépnek láttam a világot. Szép volt többek között azért is, mert bár Romániában születtem, másfél éves koromban már Magyarországot írt a történelem a mi vidékünkön. Születésem 1939. szeptember 2-ára esett. Ez a dátum már kezdetnek sem volt a legbiztatóbb. A hely neve Holtmaros, Maros-Torda vármegye. A falu a Maros völgyében fekszik. Kicsiny, de – legalábbis számomra – kedves, szép. A Görgényi-havasok, az Istenszéke, a Maros mesés tájja varázsolja a szülőföldemet. Másfél éves koromban ebben a kis faluban izlelgettem a „magyar világ” szépségeit.

Telt-múlt az idő. Mire hatéves lettem, mint a középső unokám, Kinga most, már tudtam, mi a félelem, a rettegés, az éhezés és sok más nyomorúsága az életnek. Átéltam a háború borzalmait. És amikor evés közben megkérdezi tőlem, hogy azért eszem-e meg mindent, mert én mindent szeretek, vagy azért nem volt kenyerünk kiskoromban, mert nem vett az apukám, sokszor nem is tudom, mit válaszoljak. Ártatlan gyermeki szívét törjem össze a háború borzalmaival? Az öldökléssel, a pusztítással? Ráér még erről hallani. Jó, hogy nem ismeri. Este, lefekvéskor az általuk választott mesék elolvasása után nyolcéves unokám, Réka mindig azt kéri tőlem, hogy arról meséljek, milyen volt, amikor én kicsi voltam.

Azt mondják, hogy az ember felejtse el a rosszat, és csak a szépre emlékezzen. Azt a kevés szépet, amire kora gyermekkoromból emlékszem, sokszor elmeséltem már. Elmeséltem, hogy gyönyörű nyári napokon átgyalogoltunk egyik faluból a másikba szüleinkhez, akik a készülő új házuknál szorgoskodtak. Nővéremmel, aki három évvel idősebb, mint én, a gabonátáblák széléről pipacsot, búzavirágot szedtünk, néhanéha leszedtük a kövér kukoricacsövek szakállát és kackiás bajuszt illesztettünk belőlük orrunk alá, de az is előfordult nemegyszer, hogy leültünk pihenni az

Júlia, Anna és Ilona 1946-ban

árok szélére, és bizony ott helyben el is aludtunk, szüleink nagy aggodalmára, hiszen nem tudták, miért késünk. Nagyon szerettük ezeket a gyalogutakat.

A legnagyobb örömünk a Maros volt. Abban az időben az asszonyok nyáron lejárta a folyóhoz mosni. Összepakolták a szennyes ruhát nagy kosárba, és irány a Maros. Amíg ők a ruhát mosták, szárították kitergetve a bokrokra, a zöld fűre, addig mi, gyerekek a vízben hancúroztunk. Ennyi idő távlatából is látom magam előtt a vakító fehérre mosott ruhákat, a gondtalan, mit sem sejtő gyereksereg viháncolását.

Pedig a baj már ott leselkedett háború képében a kertek alatt. Ezerkilencszáznegyvennégyet írtak. Sokáig ez volt az utolsó számító boldog nyarunk.

Tudom, hogy sorsunk nem egyedi sors. Ki tudja, hányan és hányan váltunk az országutak vándoraivá, hányan küzdöttünk az életben maradásért, és vajon érdekelt-e valaha valakit is, hányan éltük túl az országutak borzalmait. Tudom, hogy nem vagyok ezzel egyedül, de amit most elmesélek, ez a mi történetünk, ez az én életutam egyik állomása. És ez az állomás számunkra sorsdöntő volt.

1944 ősze. Ötéves voltam. Sokan azt mondják, hogy egy ötéves gyermek nem emlékezhet azokra a megtörtént eseményekre, amelyeket én elmondok néha, ha valahol a háborúról beszélünk. Higgyék el, a rossz dolgok sokszor jobban beleivódnak a gyermeki lelkekbe, mint a jók, a szépek. Ha nem is minden, de egy-egy történés beleég a szívekbe.

Az épülő új házunk, aminek egy kis, már elkészült részébe be is költöztünk, Holtmaroson, a falu szélén állt. Távolról, a hegyek mögül tompán hallani lehetett az ágyúk dörgését, látni a katyusák fényét. Mi, gyerekek, kiálltunk az ajtóba és onnan csodáltuk a fények szépségét. Gyerekek voltunk. Akkor csak a szépséget láttuk a fényekben, és nem tudtuk, nem gondoltuk, hogy nemsokára közelebből is megismerjük a halált hordozókat. Az ősz megnyugvás helyett zúrzavart hozott. Egyre többször volt légiriadó, egyre többször és egyre hosszabb időt kellett a falu közepén lévő kultúrházban töltenünk, rettegve a közeli bombázások miatt. Már nem találtuk szépnak a fényeket. Találkoztunk a háborúval.

Késő ősz lett. Hidegre, esősre fordult az idő. Egy szomorú, esős napon katonák jelentek meg a faluban. Magyar katonák. Házról házra jártak azaz a parancsal, hogy pakoljunk össze, mert két óra múlva el kell hagynunk a falut. Két óra? Ennyi idő alatt mit pakoljon össze az ember? Mit és hogyan? Hová visznek és miért? A hirtelen jött távozás okáról csak annyit tudtunk meg, az a parancs, hogy a magyar lakosságot evakuálni kell a falvakból. A sok miéltre a katonák válasza csak az volt: itt húzódik majd a frontvonal. Kemény összecsapások várhatók. Csak a magyarok vannak veszélyben, mindenki más maradhat? Az igazi okot senki nem tudta, akik a parancsot hozták, nem mondták el nekünk. Két órát kaptunk a pakolásra. Apám tiltakozott. Mi maradunk! Ha kell, erőszakhoz folyamodnak, de menni kell – mondták. A fentieket szüleim elbeszéléséből tudom.

És amire emlékszem: délelőtt, szakadó eső. Apám a kerítésnél állt, vitatkozott egy katonával. Édesanyám éppen kenyeret sütött, kint szorgoskodott a kemencénél. A katona láttán beszaladt, átkarolt bennünket, és csak az ablakon át figyeltük, mi lesz a vita vége. Menni kellett!

(folytatjuk)

WENTZEL FERENCNÉ

GÉZENGÚZOK – DIÁKSZÍNPAD

II. Szászrégeni Diákszínjátszó Találkozó (1.)

A szászrégeni Humana Regun Egyesület és az Eugen Nicoară Művelődési Ház június 12-én másodjára szervezte meg a Gézengúzok – Diákszínpad diákszínjátszó találkozót. A művelődési ház nagytermének színpadán hat csoport 93 diákszínjátszója lépett fel: az Alexandru Ceușianu Gimnázium **Thália** csoportja, a Lucian Blaga Iskolaközpont **Fantázia** színjátszó csoportja, a Florea Bogdan Gimnáziumból a **Szivárvány** csoport, a Petru Maior Iskolaközpont **Rosszcsontja**, ugyanebből az iskolából a **Csipetkék**, valamint az Eugen Nicoară Művelődési Ház **Csim-Bumm** ifjúsági színjátszó csoportja.

Előzmények

Menyei Ildikó, a Humana Regun Egyesület elnöke:

– *Az ötlet 2010 decemberében született meg. Miért ne lehetne a szászrégeni diákok számára is rendezni egy olyan találkozót, ahol szervezett módon, „igazi nagyszínpadon” bemutathassák előadásukat. Ne legyen ez verseny, hanem találkozás, ahol a kisebb és nagyobb diákok megismerhetik egymás produkcióját, megismerkedhetnek egymással, egy kis plusztapasztalatot szerezhetnek.*

Ugyanakkor – a rendezvény során – kibontakozhatnak olyan tehetségek, akik esetleg a Népszínház Kemény János Társulatának tagjai lehetnek.

Ebből kiindulva 2011-ben megszerveztük a Gézengúzok – Diákszínpad első találkozóját. A tavaly négy csoport vett részt, az idén hatra bővült a jelentkezők száma.

Az első találkozóznak megvolt az eredménye, hiszen két diáklány, Brassai Brigitta és Demeter Katinka bekerült a Népszínház társulatába. Mások is kedvet kaptak a színjátszásra – a Florea Bogdan Gimnázium V-VII. osztályosairól, valamint a Petru Maior Iskolaközpont II. osztályos kisdíákjairól van szó, akik közül remélhetőleg néhányan már az idéntől a Csim-Bumm kis csoportját fogják erősíteni.

A csoportok emléklapokat és emléktárgyakat kaptak. A szervezők – a Humana Regun Egyesület és az Eugen Nicoară Művelődési Ház nevében – köszönetet mondanak a csoportoknak, a gyerekeknek, az ifjaknak, a felkészítő pedagógusoknak: Szabadi Andreának, Ady Gyöngyvérnek, Gál Gabriellának, Dénes Magdolnának, Kiss-Miki Melindának, Ungvári Emesének, Sükösd Leventének és Fábián Andrásnak.

Köszönet a házigazdák, az Eugen Nicoară Művelődési Ház szervepvállalásáért.

Lapunk következő számában bemutatjuk a részt vevő csoportokat.

FÁBIÁN GIZELLA

Tánc a táncban

A szászrégeni líceumok magyar diákjai, valamint a beresztelki Lángvirág és a kislepölcsi Verőfény tánc csoportok szervezésében június 21-én néptáncelőadásnak adott otthont a szászrégeni Eugen Nicoară Művelődési Ház nagyterme.

A Tánc a táncban című előadáson fellépett a beresztelki Lángvirág nagy csoportja a Minden madár társat választ című táncjátékkal, valamint mezőmadarasi és mezőszégyi táncokkal.

A beresztelki Lángvirág kis csoportja A kislepölcsi című táncjátékot, a kislepölcsi Verőfény nagy csoportja szentiványi és kislepölcsi táncokat, a Verőfény kis csoportja gyimesi táncokat adott elő. Csorvási Júlia népdalokat énekelt.

Jelenet A kislepölcsi

Fotó: FAGY

szentiványi és kislepölcsi tánc van a tarsolyukban.

A szervezők ezúton is köszönetet mondanak az Eugen Nicoară Művelődési Ház igazgatójának, Ioan Conțiu tanárnak és a művelődési ház munkaközösségének, hogy lehetővé tették az előadás bemutatását, valamint Sükösd Levente tanárnak, Nagy Hajnalnak, a Verőfény csoportvezetőjének, Simon Szabolcs táncoktatónak, Rácz Ildikónak és Makkai Alpárnak.

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

Jelen és jövő

A csoportokról

A Lángvirág néptánc csoport 2010 augusztusában alakult. A táncolni szerető fiatalokat Simon Szabolcs táncoktató vezette be a néptánc világába, olyanokat, akik kötelességüknek érzik ápolni és továbbadni hagyományainkat. A csoportnak több fellépése volt a szülőfaluban, Szászrégenben, Tordán, Görgényüvegcsúrön, Vajdaszentiványon és más környéki falvakban.

A kislepölcsi Verőfény 2011 áprilisában alakult, kis és nagy csoportja van. A régi tánc csoport nevéet vette fel és hagyományát viszi tovább. Gyimesi,

Tánc a táncban

Marosvécsi Napok és cseresznyevásár

Június 29-30-án és július 1-jén került sor a Marosvécsi Napok rendezvénysorozatra. Az első nap a helybelieké volt a színpad. Ördög Ferenc polgármester beszédét követően a helyi néptáncsoportok előadása zajlott.

Szombaton reggel sportversenyekre került sor. Volt nagy- és kispályás labdarúgó-mérkőzés, kötélhúzás, kerékpárverseny és távfutás. A nyerteseket oklevéllel, édességgel és üdítővel díjazták. Nem maradt el a gulyásfőzés sem. Mintegy 400 személy számára készült az eledel.

Ugyancsak szombaton estére a vásártéri színpadhoz várták a község lakóit. A Mircea Rusu Band mellett Homonyik Sándor koncertje jelentette az est fénypontját.

Június elsején, vasárnap a hagyományos cseresznyevásárral folytatódta a Marosvécsi Napok. A szabadtéri színpadon a helyi és környékbeli román és magyar hagyományőrző néptáncsoportok mutatták be műsoraikat. Többek között fellépett Szászrégenből a művelődési ház Kerekerdő és az Ifjúsági Ház Doina Muresului néptáncsoportja.

Természetesen nem hiányoztak a szokásos vásári árusok sem. Volt bőven cseresznye is, igaz, elég borsos áron, 8-10 lejért kínálták a termelők.

A fiatalok és a gyerekek körhintán, kisautókon, vonaton szórakozhattak. A vendégek éhségüket és szomszédjukat mititejjel, sült kolbásszal, flekkennel, körtőssel és hideg sörrel, üdítővel csillpították. Akik megunták a vásári zsvajt, ellátogathattak a kastélykertbe, a Kemény János-emlékszobába vagy a falu központjában levő tájházba.

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

Készül a gulyás

Fotó: Simon, Fábán

Megérett a ropogós cseresznye

A Kerekerdő néptáncsoport

Futball-lecke Szászrégenben

Különleges játék volt

Mindenki győztes volt

Fotó: Budai I.

Miután a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete Maros megyei szervezetének labdarúgó-különítménye – kapcsolatápolás gyanánt – nagyon sok meghívást kapott több megyénkbeli helységbe, május 17-én egy igen különleges találkozásra is sor került. A MÚRE csapata a szászrégeni Jövő SE (ACS Viitorul) női labdarúgó-egyesületének volt a vendége.

Az „öregfiúk” kissé remegő térdekkel baktattak az IRUM pályája felé, valahova a gyár kerítése melletti, isten háta mögötti területre, hiszen a kihívók az A osztályos bajnokságban játszanak, s életkorukat tekintve az újságírók válogatottjának egyes tagjai korába kétszer, sőt háromszor beleférő ellenféllel kellett megküzdeniük. Még nagyobb volt az izgalom, amikor amolyan gladiátorokként a füves pályán teljes mezben, stoplis cipőtől a kapus profi felszereléséig sorakoztak fel a lányok edzőmérkőzésre. Miután egy kis pályakorrekciót végeztünk, elhangzott az összecsapásra intő sípszó. S míg az első 15 percben úgy tűnt, hogy valóban méltó ellenfeleket találtak a sajtósok, a tapasztalat és a rutin meghozta az eredményt, s a lányok hálójába kezdtek potyogni a gólok. Amikor a régeniek edzője igazi trénerként kezdte dorgálni a lányo-

kat, a marosvásárhelyi csapat lélekben átállt az ellenfél pártjára, s titokban buzdította a lányokat, akik közül többen a fiúkat szégyenbe hozó technikával játszottak. A melegszívűség meghozta az eredményt, s a második féldőben már a lányok is megzörgették a MÚRE kapujának hálóját.

Természetesen ezúttal sem maradt el a jókedv, hiszen a sport nemcsak teljesítményt, hanem szórakozást, kikapcsolódást is jelent. A gólok közötti showműsorból nem hiányzott a pocakgól – amelynek nagymestere Kádár Zoltán –, a macskavédés Szucher Ervin részéről, a faultszimulálás Vajda Györgytől, a lobogó hajú gólünnep Nagy Tibortól, néhány parádés megoldás a Czibalmos testvérektől (Ferenc és Csaba) és Berekméri Edmوندtól, s az atomvédők (Nagy Miklós Kund, Karácsonyi Zsigmond, Bögözi Attila) is derekasan helytálltak a fürge lábú leányzókkal szemben. S hogy mennyire jól telt a találkozó, az is jelzi, hogy a szászrégeni labdarúgás történetében először, annak ellenére, hogy az eredmény nem tette szükségesé, a két csapat közös megegyezéssel hosszabbítást kért és kapott, így kifulladásig rúgtuk a bőrt. Dicséretre méltó kezdeményezés a házigazdák részéről – Budai István

szervezésében –, hogy ezáltal több média képviselője megismerhette a fiatal szászrégeni csapat (2011-ben alakult) törekvéseit, bajnokságbeli eredményeit, játékkörülményeit, a sikereit, kudarcait.

Kellemes meglepetésként tapasztaltuk, hogy a lányok közül többen egyetemisták, középiskolások, s a mindennapok elfoglaltsága mellett szakítanak időt arra, hogy ezt az inkább férfiakkal szánt sportot úzzék, a profikat is szégyenbe hozó ambícióval. Álljon itt a lányok névsora, akik megérdemlik azt, hogy nemcsak a szászrégeniek, hanem minden sportkedvelő odafigyeljen rájuk: Izabela Korpoş, Lisa Boita, Alexandra Sabău, Andreea Lupei, Oana Borda, Ileana Matei, Cristina Lutean, Andreea Lutean, Alina Casoni, Carmen Pop, Mădălina Luca, Butiurcă Bianca, Alexandra Suci, Demeter Roxana, Diana Todea, Cristina Pop, Cristina Frâncu, Mădălina Luca, Hrişca Cornelia, edző: Vasile Costan, másodedző: Pascu Dorel. Játékvezetők voltak: Călin Sâmplăcan és Szabó Antal. A felek megegyeztek abban, hogy a visszavágó nem maradhat el, ami valószínűleg szeptemberben lesz Marosvásárhelyen.

VAJDA GYÖRGY

Bálványosvár

Sokszor mi, erdélyiek sem tudjuk vagy nem vagyunk tisztában vele, hogy milyen lenyűgöző helyre teremtődöttünk-születtünk: a Tündéerkertbe, melyet Erdélynek nevezünk. Csodálatos képződményeinek kialakulásáról, gyönyörű helyeiről legendák sokasága kering.

Bálványos felé haladva érintjük a Büdös-barlangot, mely Európa legnagyobb működő természetes mofettája. Eljutni hozzá Bálványosfürdőről a legegyszerűbb. Valamikor ként bányásztak itt. A kb. 10 méter hosszú üreget kikövezték, járhatóvá tették, belőle naponta 6000 köbméter gáz illan el. A levegő szén-dioxid-tartalma 95%. Látogatni lehet, de veszélyes. A falakon a sárga elszíneződés vonala alá bukva a mérges gáz perceken belül végez az óvatlannal. Kétoldalt padok vannak a gyógyulni vágyók számára. A Büdös-barlang gázfürdője csont- és érbetegségekre, idegzavarokra, reumatikus tünetekre van jó hatással. Látogatása szakember ajánlása és útmutatása alapján tanácsos.

Ezek után induljunk úti célunk, Bálványosvár felé, mely egy kis hegycsúcson, festői tájban épült, alig kétórányi járásra Torja községtől. Csúcsáról feledhetetlen kilátás nyílik minden irányba, kivéve az északnyugatit, ahol kissé eltakarják a Büdös (1024 m) és a Nagy-Csomád (1294 m) csúcsai. A

Bálványosvár

többi irányban rendre bontakozik ki a Cebel (1173 m), s mélyen be lehet látni Kászon vidékére. Déli irányba a Bodoki-hegység nyújtózkodik, s kilátást enged Kézdivásárhely, Sepsiszentgyörgy felé.

Alatta folyik el a Torja-patak. Alig 5 km-re tőle volt a híres tudósanatórium. Valamikor a várat szép borvízfürdők vették körül: Bálványosfürdő, Transzilvania, Csizsár-fürdő, melyek turistaszállók-kal és jól berendezett vendéglőkkel várták a vasas, szénsavas vizekben fürödni vágyókat.

A vár építési ideje ismeretlen. 1029 méter magas, kúp alakú hegyen épült. A ma már romszámba menő vár hajdanában erős védőbástyája volt a székely népnek. Sok monda forog közszájon róla. Jókai egy egész kötetet szánt rá. A keletkezéséről szóló monda Hankó Vilmos után így hangzik:

„Mikor Szent István király az erdélyi magyarokat a keresztény hit felvételére szorította, az Apor nemzetség, mely Attilától, a hatalmas hun királytól származott, makacsul ragaszkodott a pogány hitéhez, s a hegyek közé menekült. Itt a sűrű erdő borította hegykúpon várat épített, mely merészen dacolt a térítő király parancsaival, s tovább imádta pogány bálványait. Idők múltak. Az egész ország a keresztény hit híve volt, az Aporok konokul megmaradtak bálványimádóknak.

Történt egyszer, hogy a

Bálványos-vár ifjú ura, Apor Géza feleségül kérte Mike Ilonát. A szülők elutasították, mivel nem akarták leányukat pogány emberhez adni feleségül. Emiatt bosszút forralt az ifjú és két testvérbátyja. Szép napsugaras ünnep volt, a hívek oszladoztak a torjai templomból, s egyszerre csak lovas nép vágat közülük, vezérik, Apor Géza kiragadja közülük Mike Ilonát, s elvágat vele Bálványosvárra.

A vidék lakói felháborodásukban egy emberként fegyvert ragadtak, s az elrabolt leány apjának vezetése alatt a rablók megbüntetésére indultak. Csakhogy ezek erősen védték magukat. Elkekeredett s véres volt a harc. Az idősebb két Apor már holtan hevert, s mire még egyszer felkelt a nap, Bálványosvár falán nagy rések tátongtak.

Ekkor megjelent a vár falán Mike Ilona, kezében keresztet tartott, s így kiáltott: *Az igaz Istennek és Krisztus Urunknak nevében, békesség. Ne folyjon tovább atyámfiái vére. Apor Géza kész felvenni Üdvözítőnk hitét.* Ament felelt a sokaság, s a vár ura még aznap megkeresztelkedett és nőül vette Mike Ilonát. A vár pedig, a bálványimádók utolsó menedéke, megtartotta a Bálványos nevet a mai napig. Az ősi vallás híveinek ez volt a menedékhely, itt lobogott fel utoljára a tűz, melyet a székelyek ősei a hadisten tiszteletére emelt oltáron gyújtottak.”

**MAGYARY LEVENTE
ÖREGCSERKÉSZ**

Büdös-barlang

Nagy szerelmem Szászrégen (3.)

Az utolsó szászrégeni konflis

Tagadhatatlanul városunk jelképe a XIV. században épült gótikus evangélikus templom. Az idők folyamán viszont más jelenségek, történések, tárgyi bizonyítékok váltak városunk szimbólumává, mint a tutajozás, a hegedűk városa, a szászrégeni szemmérték, a régeni sör, almaország, a pipa, a tömlőc hídja és mások.

Az olvasók szíves engedelmével ide sorolnám a szászrégeni fiákereket és konflisokat, melyek mindennapjaink szereplői voltak mindaddig, míg a taxik ki nem szorították méltó helyükről.

A konflis (neve a francia comfortable-ból ered) és a fiáker a letűnt idők emlékei.

Szászrégenben, mint minden másnak, a fiákerezésnek is megvan a saját története.

Tisztáznunk kell, hogy a konflis egylovas, a fiáker pedig kétlovas kocsi. Maga a kocsi ugyanaz, de erről majd a későbbiekben.

A közlekedés története az emberiség történetével egyidős. Évezredekkel keresztül saját lábukon közlekedtek az ember ősei (Perpedes apostolorum).

A kerek jármű megalkotása az emberi civilizáció szempontjából óriási jelentőségű volt. A kerék feltalálása az emberi elme egyik legnagyobb eredménye.

Tudjuk, hogy a kerék, a kerek jármű feltalálásáig a nehéz tárgyak egyik helyről a másikra szállításához görgőket használtak (pl. a piramisok építésénél a nagy tömegű kövek szállítása). Ezekből a primitív

Frincsán bácsi

görgőkből évszázadokon keresztül alakult ki a tömör, majd a küllős kerék, az emberi találékonyság eredményeként.

A Tigris és Eufrátesz folyók között alakult ki egy nagyon aktív civilizáció, a sumer civilizáció, melynek nagyon sok mindent köszönhet az emberiség. Állítólag ők találták fel 3000-4000 éve a kereket, és ők készítették az első szekeret is, mert mire jó a kerék, ha nincs szekér.

Évszázadok folyamán a primitív szekér – először kétkerekű, majd négykerekű – nagy fejlődésen ment át. Feltalálták az ötödik kereket is, melynek segítségével (zsámoly) a szekér nemcsak előre, hanem jobbra és balra is kanyarodhat.

A hatvanas években megjelentek az autótaxisok (állami cégek üzemeltetésében), és elkezdődött a fiákeresség agóniája, gyors volt az önfelszámolás, a kocsikat, lovakat eladták. A kocsisok munkanélküliek lettek, más munka után néztek.

Szászrégenben ketten voltak, akik csökönyösen kitartottak: Frincsán János és Schreiber Johann, akik még sok évig fiákereztek. Aztán Frincsán bácsi is visszavonult, hiszen Jenő fia már taxisofőr volt az IGR alkalmazásában. A derék, piros arcú Schreiber bácsi, gazdag németországi bátyja közbelépésére, a marosvásárhelyi Continental luxusszálloda cefra, meggypiros egyenruhás portása lett. Négy nyelvet beszélt – nagyon megfelelt erre a posztra. Így

Fiáker

aztán eltűntek a lócitromok a szászrégeni kockaköves, girbe-görbe utcákról, és nem hallottuk többé a lópatkók ütemes zenéjét sem.

Költőinket, zeneszerzőinket is megihlette a bérkocsi. Ady Endre: Döcög, döcög az öreg konflis, Seress Rezső, a Szomorú vasárnap délután pesszimista sláger zeneszerzője Utolsó konflis címen rögtönzött zenét, mely végül is sláger lett. És Krúdy Gyulát is megihlette, hiszen a szunyókáló kocsis minden éjjel ott várta szeretett kisvendéglője előtt, hogy onnan egy másikba vigye, majd hajnaltájt hazaszállítsa.

Pesten is volt egy utolsó bérkocsi, melynek tulajdonosa állítólag Polgár bácsi volt, aki azt tartotta, hogy magyar polgár lova is magyar, és kocsija is magyar, Kocson készült. Polgár bácsi arról volt híres, hogy fiával, Csillag nevű lovával és gumirádlis kerekű kocsijával 7.000 km-t tett meg, Európa különböző országait beutazva. Pestre való visszaérkezése nagy ünnepi fogadtatás közepette 1928. augusztus 22-én 11 órakor történt. Ez volt Polgár bácsi és Csillag nevű lovának utolsó útja.

Említésre méltó a pesti, Stefánia úti kocsikorzó is. Mindennap, de főleg hétvégén az arisztokrácia tagjai kocsikáztak itt, egyesek saját, de legtöbben bérelt, gumirádlis kocsikkal, diszkrét, pirosposztag arcú, cilindres kocsisokkal, egyesek ablakos, felhúzott

kóberrel, csipkés, elegáns belső résszel. A fiákerek és konflisok mindegyike valóságos remekmű volt, készítőik ügyességét és hozzáértését bizonyította. A kocsiknak szépeknek, könnyűeknek és tartósaknak kellett lenniük. Ebbéli igyekezetükben szálltak versenybe a szászrégeni kocsigyártók, akik messze földön híresek, ismertek voltak. Már 1900-ban Robert I Depner 21 alkalmazottal kocsigyártó üzemet tartott fenn városunkban. Keresettek voltak a szászrégeni kocsik, virágzott a szakma egészen az 1929-1933-as gazdasági válságig. A megcsappant érdeklődés mellett nagy volt az autóipar fejlődése is.

Érdekesség szempontjából nem kis büszkeséggel említem meg, hogy 1930-ban Törökország kormánya két hintót rendelt a fent említett szászrégeni kocsigyártótól.

Ezt megelőzően, már 1924-ben a román kormány részére 10 darab díszes „monarchia”-hintót és kocsit készített Robert I Depner cége. Ezért I. Ferdinánd román király diplomával és királyi plakettel tüntette ki.

A kocsigyártásban részt vevő kerekesekek, kovácsok, festők, kárpitások is besegítettek a remekművek elkészítésébe.

(folytatjuk)

ADORJÁNI LÁSZLÓ

Röviden - Röviden - Röviden - Röviden - Röviden

Alakuló ülés

Június 28-án tartotta alakuló ülését Szászrégen önkormányzata. Az eseményen jelen volt Alexandru Petru Frătean, Maros megye prefektusa, Ciprian Dobre, a megyei tanács elnöke és Gliga Vasile parlamenti képviselő.

A 18 tanácsos eskütetele után – Horea Gheorghe tanácsos igazoltan hiányzott – Maria Precup, Szászrégen új polgármestere tette le az esküt, ugyanakkor megválasztották a következő három hónap ülésvezető elnökét Danciu Gavril személyében.

A 19 tagú képviselőtestületnek 10 USL-s, 7 RMDSZ-es és két néppárti tagja van. Az RMDSZ-frakciót Nagy András mérnök, volt polgármester, Aszalos Gábor mérnök, vállalkozó, Bodó Zoltán jogász, Demeter Mária tanárnő, Kalabér László erdőmérnök, Márk Endre mérnök és Zsigmond Zsolt fogorvos alkotja.

Alpolgármestert nem választottak az ülésen.

Választások

Marosvécsen 1.582-en Ördög Ferencre, az RMDSZ jelöltjére, a jelenlegi polgármesterre szavaztak, második lett 307 szavazattal Medve Mihály, a Szociáldemokrata Unió jelöltje. A 13 tagú képviselőtestületnek 8 RMDSZ-es, 2-2 USL-s és nagyromániás és egy

PPDD-s tagja van. Az alpolgármester Zsigmond Ambrus maradt.

Magyarón 1.500-an választották Kristóf Józsefet, az RMDSZ jelöltjét, aki elnyerte a polgármesteri széket.

Beresztelke községben Chira Vasile nyert, második lett Torkos Sándor, az RMDSZ jelöltje.

Várja a fürdőzőket a városi strand

Június elsején megnyitotta kapuit a szászrégeni városi strand. A fürdőzők hétfőn du. 2 és este 8 óra között, keddtől vasárnapig pedig reggel 9 és este 8 óra között strandolhatnak. Az egész napos belépő ára felnőtteknek 5 lej, gyerekeknek ötéves kortól 3 lej. A strand minden hétfőn 9–14 óra között higiénizálás miatt zárva van.

Magyar Elektra

A magyarországi Evangélium Színház és a Forrás Színház közreműködésével került sor Bornemisza Péter Magyar Elektra című drámájának bemutatására Szászrégenben. Az előadás a Magyar Örökségdíjas Evangélium Színház, a Forrás Színház, a Duna Palota Nonprofit Kft., a Mikházi Csúrszínház Egyesület és a Zentai Magyar Kamaraszínház együttműködésével valósult meg.

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

G o n d o l a t o k

Nyirő József

(1889. július 18., Székelyzsombor – 1953. október 16., Almudena, Spanyolország)

Egyik legismertebb és legolvasottabb prózaírója a magyar irodalomnak.

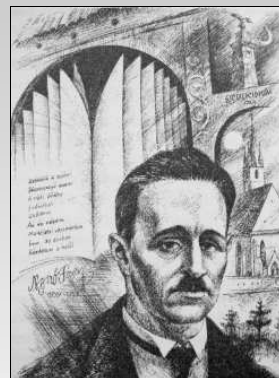
Jézusfaragó ember (novellák), A sibói bölény (regény), Kopjafák (elbeszélések), Az én népem, Havasok könyve, Székelyek, Madéfalvi veszedelem, Isten igájában – csak néhány a kiadott kötetei közül.

1923-ban a Kemény Zsigmond Társaság tagjai közé választotta. 1926-ban alapító tagként vett részt Marosvécsen az első Helikon-találkozón.

„Új, erőteljes, színpompás nyelvet hozott; prózája dúsan rakott képekkel, hasonlatokkal, meglepő, monumentális szépségekkel. A székely nép sorsa, múltja, elhagyatottsága, emberi értékei az ő munkájában mutatkoznak meg először, az adomás népi eskedéstől, a falusi nyelvjárársbeli sallangoktól megtisztulva.” (Benedek Marcell)

„Sok szenvedés után, de lelkileg megbékélve, s a szentségek felvétele révén Isten bölcsességében megnyugodva halt meg idegen földön, a gyógyíthatatlan honvágtyól meggyötörtén, a nagy székely író, Nyirő József. Porait a spanyol föld fogadta be. Sírfelirata: NYIRŐ JÓZSEF, SZÉKELY APOSTOL, ESCRITOR HUNGARO, 1889-1953. De a Sierrák tövében csak romlandó földi porai nyugszanak. Halhatatlan lelke szülőföldje fölött lebeg, és írja tovább – mennyországi tintával – a Havasok Könyvét...” (Cseh József)

(Forrásanyag: Adamovits Sándor – A vécsi vár vendégei)

U i c c p a r á d é

A nagy infláció idején találkozik két melós:

– Szevasz! De régen nem láttalak! Iszol egy sört?

– Persze!
– Akkor menj be, addig megvár-lak!

*

– Hány birkája van, bácsikám? – kérdi egy fickó a birkapasztort.

– 6724.
– Hú, ez nagyon sok. Van valami trükkje a számolásnál?

– Hogyne volna! Megszámolom a lábakat, és elosztom négygel.

*

Ceaușescu meghal, de rossz ma-gaviselete miatt a pokolba kerül. Egy hét múlva három ocsmány ördög dörömböl a mennyország kapu-ján.

– Mit akartok? A pokolban a he-lyetek! – förmed rájuk Szent Péter.

Mire az ördögök:
– Mi vagyunk az első menekültek.

*

A cigány, a zsidó és a magyar hor-gásznak és együtt kifognak egy aranyhalat.

Az aranyhal így szól:
– Hárman fogtatok ki, mindhármotoknak teljesítem egy kívánságát. Cigány, te mit kívánsz?

– Hát... a népem olyan messze került a hazájától, azt szeretném, ha mind békében együtt élhetnénk In-dia földjén!

Az aranyhal teljesíti, az összes cigány Indiába kerül.

– Hát te zsidó, mit kívánsz?

– Hát... a népem olyan sokat szen-vedett és szétszóródott a világban, azt szeretném, ha békében együtt élhetnénk a zsidók földjén!

Az aranyhal teljesíti, minden zsi-dó elkerül a Szentföldre.

– Hát te magyar, mit kívánsz?

– Hááát... én... én... már csak egy korszó sört kérek!

*

Az öreg Józsi bácsi nyolcvanéve-sen újránősül. Fiatal feleségét kér-dezi a nászéjszakán:

– Mondd, drágám, elmondta anyukád, hogy most mit fogunk csi-nálni?

– Nem.
– A francba ! Én meg elfelejtet-tem...

*

– Miért olyan szomorú, Kis úr?
– Kislányunk született.
– És maga talán kisfiút szeretett volna?

– Nem, én válni szerettem volna.

*

Egyik este a rendőr odaszól a fiá-nak:

– Fiam, te olyan hülye vagy, mint ez az asztal – és elkezd rajta kopogni.

Mire a srác:
– Papa, kopogtak!

AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA:

FÁBIÁN GIZELLA

SZÁSZRÉGEN és VIDEKE

Kiadja: a szászrégeni
KOLPING CSALÁDI
TÁRSULÁS
ISSN 1454-6183

Alapító tagok: Adorjáni László, Csemátoni József, Demeter József, Pakó Benedek, Márk Endre.

Főszerkesztő: Fábrián András György

Szerkesztőbizottsági tagok: Balla Árpád, Bartha József, Demeter József, dr. Horváth Erzsébet, Kiss-Miki Melinda, Nagy F. Atilla, Nemes Árpád, Pakó Benedek, Sárkány Kákonyi Iringó, Szabó Antal, Székely Rozália.

A műszaki szerkesztést és nyomdai előkészítést az IMPRESS KIADÓ végezte.
Weboldal: Madaras Péter

Készült a marosvásárhelyi
I. I. MUREȘAN ȘOMFĂLEAN ANDREI DORIN nyomdában.
A névvel vagy névjeggyel ellátott írásokért szerzőik felelnek.

Internet: www.regen-videke.home.ro;
E-mail: madaraspete@yahoo.com,
fandras59@yahoo.com

E lapszám a Communitas Alapítvány és a Bethlen Gábor Alap támogatásával jelent meg.

Ára: 2 lej